

Українська поезія дітям

Харків
«Фоліо»
2023

*Олександр Красовицький,
генеральний директор видавництва «Фоліо»*

Шановні батьки!

В часи, коли державна ідентичність України зазнала найбільшого випробування за всю історію нової державності, коли після Революції гідності почалася зовнішня агресія, ми всі зрозуміли, наскільки важливе культурне, патріотичне, духовне виховання дитини починаючи з її перших кроків по землі.

Ми є нащадками великої героїчної історії та високої культури. Традиції, закладені Іваном Петровичем Котляревським, були підняті на найвищий світовий рівень Тарасом Григоровичем Шевченком. З тих часів українське поетичне слово не тільки добре відоме в світі, але й системно входить до скарбниці світової поезії.

У цій збірці ви зможете знайти не тільки те, що наші діти вивчають у школі, від тексту гімну України до віршів класиків української літератури Володимира Сосюри, Павла Тичини, Максима Рильського, Андрія Малишка, Івана Драча, Ганни Чубач та сучасних українських поетів, а й те, що можна читати дітям та разом з дітьми у вільний від навчання час.

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ

Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни,
Волі і світу промінням
Ти її осіни.

Світлом науки і знання
Нас, дітей, просвіти,
В чистій любові до краю
Ти нас, Боже, зрости.

Молимося, Боже єдиний,
Нам Україну храни,
Всі свої ласки й щедроти
Ти на люд наш зверни.

Дай йому волю, дай йому долю,
Дай доброго світу, щастя,
Дай, Боже, народу
І многая, многая літа.

Олександр Кониський

Грицько БОЙКО

*1923 р., смт. Оленівка, Донецька обл. —
1978 р., м. Київ*

БАБУСЯ І ВНУК

Бабуся внука колисає,
А внук ніяк не засинає.
Розповіла вже всі казки,
І віршики, і приказки.
Стомилася, та все ж співає, —
А внук ніяк не засинає.

Аж враз в кімнаті тихо стало —
Мабуть, уже заколисала...
Та ні, знов пісенька луна
Якась тонка і голосна.
Піду в кімнату подивлюся —
Щось наче голос не бабусі.
Зайшов — побачив я дива:
Бабуся спить, а внук співа!

БІЛОЧКА

Хвіст трубою, спритні ніжки —
Плиг із гілки на сучок! —
Носить білочка горішки
В золотий свій сундучок.

В неї й очі, мов горішки,
Кожушинка хутряна,
Гострі вушка, наче ріжки, —
У дуплі живе вона.

ДВІ КИЦІ-СЕСТРИЦІ

Дві киці-сестриці,
Зелені очиці,
Дві киці-сестриці
Схотіли водиці.

Корито стареньке
Стоїть біля хати,
На ньому любенько
Сидять голуб'ята.

Дві киці-сестриці
Про воду забули,
Дві киці-сестриці
Поживу зачули.

У них оченята
Горять, мов жаринки:
— Смачні голуб'ята,
Аж котиться слинка! —

Плигнули... Та птицям
Вдалося злетіти,
А киці-сестриці
Упали в корито.

В холодній водиці
Нявчать кошенята...
Що, киці-сестриці,
Смачні голуб'ята?!

ДЛЯ МАМИ

Сказав мені мій тато,
Що скоро в мами свято.
Я ж так його чекаю
Й хустинку вишиваю
Шовковими нитками —
Для рідної, для мами!

КОВЗАНИ-ПУСТУНИ

Є у мене ковзани,
Ковзани-пустуни.
Тільки ранок наступає —
Вже на вулиці вони.
Їм сподобавсь дуже лід —
Я ж спізнився на обід.

І мені сказала мама:
— Просто горе з ковзанами!

Отакі-то ковзани,
Ковзани-пустуни!

МОРОЗЕЦЬ

Морозець,
Морозець,
Не щипай за щічки!
Теплі валянки у нас,
Шубки й рукавички.

Морозець,
Морозець! —
Плещемо в долоні.
У дівчаток і хлоп'ят
Носики червоні.

СЕСТРИЧКА

Ростом невеличка
І швидка-швиденька —
Це моя сестричка,
Ще вона маленька.

Та, як всі дівчата,
Все вона з нитками —
Учиться в'язати
У своєї мами.

Вчора здивувала
Всіх моя сестричка —
Братику зв'язала
Білі рукавички!

Гарні, невеличкі,
Теплі та м'якенькі...
От вам і сестричка!
От вам і маленька!

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

*1936 р., м. Первомайськ,
Миколаївська обл. —
2004 р., м. Київ*

* * *

Вві сні наш заєць знову задрімав.
Якби не в сні, то де б йому дрімати?
На теплу землю вухонько поклав
І серце своє заяче під лапи.

Додому ніч собі на небо йшла,
І на зорю дивилася мурашка...
Дрімайлику тим часом зацвіла
Під вусом, під самесеньким, —
ромашка!

ВЕЛИЧАЛЬНА КОЛИСКОВА

Ще імені твого не знають солов'ї,
Ще імені твого не чули квіти,
І літо, і сніги, і літечка твої
Тобі не поспішають прилетіти.

Колисало небо
Білу хмару,
Колисало море
Хвилю кару...

Ще ніженька твоя не знає далини,
Щасливий мак цвіте біля криниці,
І ти, як мак, про щастя бачиш сни,
На них ніяк не можеш надивитися.

Обнімало небо
Білу хмару,
Обнімало море
Хвилю кару.

Щаслився ж і цвіти, метелику малий,
На долю і на волю тополину,
Понад Дніпром, де сонце, де орли,
Понад Дніпром на світ, на Україну.

Цілувало небо
Білу хмару,
Цілувало море
Хвилю кару...

* * *

Далекими світами
Вночі і по ночах
Горбатими морями
Летів додому птах.

ЗМІСТ

Передмова. <i>О. Красовицький</i>	3
Молитва за Україну. <i>О. Кониський</i>	5
ГРИЦЬКО БОЙКО	
Бабуся і внук	6
Білочка	7
Дві киці-сестриці	7
Для мами	8
Ковзани-пустуни	8
Морозець	9
Сестричка	9
МИКОЛА ВІНГРАНОВСЬКИЙ	
«Вві сні наш заєць знову задрімав...»	11
Величальна колискова	11
«Далекими світами...»	12
«До нас прийшов лелека...»	13
«Іде кіт через лід...»	13
«Котик, котик...»	14
«— Куди тобі, сонечко...»	15
«Лазить сонечко в травах...»	15
Літній ранок	16
«Молоденька хмаринка...»	16
Новорічна колискова	17
Перша колискова	18
«Під рябими куцями вухатими...»	18
Почапали каченята	19
«Приспало просо просеня...»	19
«Розкажу тобі я ще й про те...»	20
«Сама собою річка ця тече...»	21
«— Синичко, синичко...»	21
«У срібне царство цвіркунів...»	22
Як ішли Неквапи зиму зимувати	23
МИКОЛА ВОРОНИЙ	
Коли ти любиш рідний край	24
На озері	25
Сніжинки	26
ПЛАТОН ВОРОНЬКО	
Кіт не знав	28
«В лісі є зелена хата...»	28

Віночок	29
Їжачок-хитрячок	29
Великдень	30
Гра у сніжки	30
«Дід мороз несе мішок...»	31
Кожушок	31
ЛЕОНІД ГЛІБОВ	
Бачить — не бачить	32
Веснянка	33
Декому на догад (<i>Акровіри</i>)	34
Квіткове весілля	34
Новий рік	36
Писанка	37
Христос воскрес	37
Хто вона? (<i>Акровіри</i>)	38
Хто доня? (<i>Віри-загадка</i>)	38
Хто сестра і брат? (<i>Акровіри</i>)	39
Щоб дітям веселіш було	39
БОРИС ГРІНЧЕНКО	
Вівця стрижена та кудлай	41
Жайворонок та свиня	43
Журавель та горобець	44
Кінь та воли	45
Учений ведмідь	46
Хміль та квітки	47
ІВАН ДРАЧ	
В товаристві Джмеля	49
Весняна акварель	50
Імпровізація	50
ІГОР КАЛИНЕЦЬ	
Веселка	52
Грім	52
Ліс	53
Метелик	54
Писанки	55
АНАТОЛІЙ КАМІНЧУК	
В гостях у білочки	56
Вишенька	56
Кіт Василь	57
Коник гривкою трясє	57
Ніч у лісі	57
Останній листочок	58
Півникове горе	58
Пізній іде листопад	58

Світлячок	59
Сніг	60
Сніжинка	60
Хліб від зайчика	60
ТАМАРА КОЛОМІЄЦЬ	
Джерельце	61
Жовтень	62
Їжаки	62
Калачі	63
Літо	63
Найкращий дарунок	64
Перша вчителька	65
Променята	66
Світла мить	66
Співаночка-весняночка	67
Ялинка в дитсадку	67
ОЛЕКСІЙ КОНОНЕНКО	
Абетка	69
Десять кошенят	74
ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ	
Енеїда (<i>Уривок</i>)	78
БОГДАН ЛЕПКИЙ	
Батько й мама	82
Заспів	83
ЛЕСЯ УКРАЇНКА	
Вечірня година	84
Вишеньки	85
Давня весна	85
«Літо краснее минуло...»	86
«Мамо, іде вже зима...»	87
«На зеленому горбочку...»	88
Пісенька весняної води	89
Тиша морська	89
«Хотіла б я піснею стати...»	90
«Як дитиною, бувало...»	91
ВОЛОДИМИР ЛУЧУК	
Дарунки для мами	92
Заблудилась пісенька	93
Золотий дощ	94
Мак	95
Ніч	95
Тільки мама	96
Уставати рано треба	96
АНДРІЙ МАЛИШКО	
Бабуня-трава	97
Вогник	97

Дощик	98
Заець-побігаець	99
Кіт-воркіт	100
Перепілка	100
Пісня про рушник	101
Соловейку-солов'ю	102
Сперечався з сонцем сніг	103
МАРІЙКА ПІДГРЯНКА	
Колядка	104
Кравчиня Маруся	105
Ліс	111
Мати	112
Мій дідусь	112
Мороз	113
Моя земелько	113
Моя мама	114
Писанки	114
При дорозі	114
Про школярку Марійку та її платкові ляльки	115
Сипле сніг	117
Снігова баба	117
Українка я маленька	118
Червень і золота колісничка	119
ОЛЕКСАНДР ОЛЕСЬ	
«Золоті квітки...»	120
О слово рідне	121
Рідна мова в рідній школі	121
Снігурі	123
Ялинка	123
ОЛЕНА ПЧІЛКА	
Весняні квіти	125
Вишеньки-Сережки	126
Зимовий вечір	127
Котик-Мурчик	128
Мама й доня	129
Метелик	129
Миша-городянка і Миша-хуторянка	129
Тямущий котик	132
«Як швидко літо проминуло...»	132
МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ	
Білі мухи	134
Вербова гілка	135
Дівчина	135
Дощ	136

«Ми збирали з сином на землі каштани...»	136
Мова	137
«На білу гречку впали роси...»	138
Новорічна ялинка...	138
Річка	138
Синові	140
«Спинилось літо на порозі...»	140
ВОЛОДИМИР САМІЙЛЕНКО	
Акростих	142
Вечірня пісня	142
Українська мова	143
ОКСАНА СЕНАТОВИЧ	
Безцінний скарб	145
Березневий сніг	146
Весняний сніг	147
Дівчинка мале сонце	148
Листопад	148
«Що це значить — не дружити...»	149
ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО	
Кривда. <i>Новела</i>	150
Лебеді материнства	152
«Світ який — мереживо казкове...»	153
«Ти знаєш, що ти — людина...»	154
«У маленьких очах відбивається світ...»	154
МИКОЛА СИНГАЇВСЬКИЙ	
Березнева хмара	156
Весняні дзвони	157
Вересень	157
Вишиванка	158
До школи	158
Добридень!	159
Квітень	159
Пісня про матір	160
Чорнобривці	160
ВОЛОДИМИР СОСЮРА	
Зима	162
Любись Україну	163
Осінь	164
Учись!	165
«Я знаю силу слова...»	165
«Як не любить той край...»	166
ПАВЛО ТИЧИНА	
А я у гай ходила	167
«Блакить мою душу обвіяла...»	167
Гаї шумлять	168
«Де тополя росте...»	169

Дощ	170
«Не бував ти у наших краях!»	170
«Україно моя, моя люба Вкраїно...»	171
Хор лісових дзвіночків	171
ІВАН ФРАНКО	
«Дивувалась зима...»	173
«Надійшла весна прекрасна...»	174
«Не минай з погородю...»	174
«Розвивайся, лозо, борзо...»	175
Сипле сніг	175
«У долині село лежить...»	176
ГАННА ЧУБАЧ	
Біла чапля	177
Дурна робота	178
Жук малий і волохатий (<i>Казка</i>)	180
Їжачок і слимачок	181
Ласий кіт Івашко	182
Сніговий король	184
У лісочку на пеньочку	185
Хвалько	187
Черпаха Аха	188
ТАРАС ШЕВЧЕНКО	
Вечір	190
Встала весна	191
Думка	191
«За сонцем хмаронька пливе...»	192
Заповіт	193
«І досі сниться: під горою...»	193
«Над Дніпровою сагою...»	194
«Ой діброво — темний гаю...»	195
«Ой маю, маю я оченята...»	196
«Тече вода з-під явора...»	196
«Утоптала стежечку...»	197
Гімн України. <i>П. Чубинський</i>	198
ПИТАННЯ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ. Методичні рекомендації	
<i>Т. М. Панасенко</i>	199